

מערכים בעקבות פילוסופים

אחד הדברים שאני אוהבת בעבודה עם ילדים זה השיח איתם. לפעמים זה שיח יום יומי של שיתופים על חוויות ורגשות, לפעמים שיחות על אקטואליה ולפעמים זה שיחות פילוסופיות. אז היום אני מביאה לכן רעיונות לפעילויות בעקבות הפילוסופים הגדולים.

פעילות בעקבות אפלטון (משל המערה):

1. מספרים לילדים בכמה משפטים מי היה אפלטון, מראים תמונה שלו ומסבירים מה זה בכלל פילוסופיה.
2. מראים לילדים סרטון של משל המערה ([לסרטון לחצי כאן](#)). מדברים איתם על מה הם ראו בסרטון? מה קרה לאנשים? למה הם לא האמינו לאדם שסיפר להם שיש עולם בחוץ? (אני עשיתי את הפעילות הזאת עם ילדים בני ארבע והתשובות שלהם היו נפלאות, ככל שגיל הילדים עולה אפשר להעמיק בשאלות). חשוב לנסות להסביר מה המסר מאחורי המשל, מה אפלטון התכוון להגיד.
3. מכניסים מספר ילדים לתוך מערה (אני השתמשתי במנהרת פעילות של ג'ימבורי, אפשר ליצור עם שמיכות וכריות או עם אוהל). שואלים אותם שאלות על החיים, על חברות, ועל נדיבות. במידה והילדים מסכימים עם הנאמר הם צריכים להרים יד בתוך המערה (לדוגמא: האם תמיד צריך לשתף חברים במשחק? אם כן הרימו יד, אם לא אל תרימו). אחר כך הילדים יוצאים ומנמקים את התשובה שלהם (עם ילדים צעירים יותר אפשר להגיד משפטים יותר פשוטים ורק שיענו בכן ולא, הם ממש נהנים מהמשחק הזה).
4. בונים מבוך מצינור או קוביות קטנות. מחלקים לילדים פונפונים וקשים ונותנים להם להעביר את הפונפון דרך הצינור או מבוך הקוביות עד שיצא ממנו. אפשר גם להדפיס דף עבודה של מבוך או שבקצה אחד מערה ולתת לילדים לפתור.
5. לילדים בגן חובה אפשר לתת לכתוב את המילה אפלטון או משפט מפורסם שלו, לשאול שאלה ושהם יכתבו "כן" אם הם מסכימים או "לא" אם לא. לחלק להם שלטים בעד ונגד ולהגיד להם להרים אחרי כל שאלה את השלט שמתאים להם ולנמק למה הם בעד או למה הם נגד.

פעילות בעקבות אריסטו:

6. מספרים לילדים מי היה אריסטו? במה הוא האמין? מה הוא חקר? אריסטו נחשב בעצם למדען הראשון- כי הוא היה הראשון שהעלה את השאלה למה כשמפסיקים לאחוז באבן נופלת אבל הירח, השמש והכוכבים לא נופלים. מראים תמונות שלו.
7. נותנים לילדים למיין חפצים ותמונות לפי התחומים השונים שאריסטו חילק (מתמטיקה- תורת המספרים, ביולוגיה- חקר החי והצומח, פסיכולוגיה- חקר הנפש, פיזיקה- חקר התנועה במרחב פוליטיקה- מדינה ושלטון). אני שמתי חישובים בצבעים שונים והבאתי תמונות מגוונות והילדים היו צריכים להכניס כל תמונה לחישוב המתאים (לדוגמא החישוב הצהוב יצג את המתמטיקה- הבאתי תמונה של משוואה, מחשוון, סרגל וכדומה. חישוב אדום ייצג את הביולוגיה הבאתי תמונה של צפרדע, מיקרוסקופ, חיידק וכדומה) בכל פעם הראיתי תמונה והילדים היו צריכים לשים אותה בחישוב המתאים.
8. אריסטו דגל בלנהוג בדרך האמצע, כלומר להיות מאוזן ולא קיצוני- בעיניו זו התנהגות המוסרית שתביא לנו את האושר. מציירים קו ארוך או מדביקים קו מסקנטייפ, כל קצה מציין התנהגות קיצונית. הגננת אומרת התנהגות מסוימת והילדים צריכים למצב את עצמם במקום שהם חושבים שהם ביחס לתכונה זאת (לדוגמא: פחדנות מול אומץ לב- אם אני חושב שאני פחדן אני אלך לקצה הקו אם אני קצת פחדן אעמד קצת לפני וכך הלאה). אחרי שהילדים בוחרים איפה לעמוד מתיישבים איתם ומדברים מהו אומץ? מה הסכנה שבפחדנות יתר? מה הסכנה שבאומץ יתר? אפשר לחלק את זה לשני מפגשים שונים. אריסטו גם דיבר על פזרנות מול קמצנות, כשהאמצע זה נדיבות. אפשר לברר גם על זה במשחק עם הקו ולדבר מהי פזרנות, מהי קמצנות ומהי נדיבות? במה הם עוזרים לנו ובמה הם מפריעים? אני עשיתי את הפעילות עם ילדים בני 5-6 שנים.
9. לילדים בגן חובה אפשר לתת לרשום את משפטו המפורסם של אריסטו: "חשוב כמו בן אדם חכם, דבר כמו בן אדם פשוט". אחרי שרשמו אפשר לנהל דיון מהי מחשבה של בן אדם חכם ומה זה אומר לדבר כמו אדם פשוט.

פעילות בעקבות רנה דקארט:

10. מספרים מי היה רנה דקארט? מאיפה הגיע? מה היה עיקר חקירתו? מראים תמונות שלו.
11. משוחחים על משפטו המפורסם של דקארט- "אני חושב משמע אני קיים". שואלים את הילדים מה הכוונה במשפט? מה הם מבינים ממנו? לילדים בגן חובה אפשר לתת לכתוב את המשפט.

12. דנים עם הילדים מה זה אומר קיים? האם מה שאנחנו לא רואים לא קיים? אנחנו לא רואים עכשיו את המכונית שנוסעת בכביש האם היא לא קיימת? אנחנו לא רואים את האוכל שנמצא במקרר האם הוא לא קיים? אפשר לשחק במשחק "מה חסר בגננו הקטן?" - להחביא דברים ושהילדים יצטרכו לנחש מה החבאתן.

13. משחק "אני חושב על..." הגננת אומרת "אני חושבת על..." ונותנת רמזים הבלי להגיד מה הדבר והילדים צריכים לנחש על מה היא חושבת (לדוגמא: אני חושבת על משהו ירוק מבחוץ ואדום מבפנים).

14. נותנים לילדים לחקור אודות פילוסוף מסוים. אני מביאה חפצים, תמונות, מספרים וכתב חידה שקשורים לאותו פילוסוף. מחלקת את הילדים לקבוצות הם צריכים להבין מה הקשר בין הדברים, ועל מי הם חוקרים. אם יש סרטון על אותו פילוסוף אז אני נותנת להם לראות. אחרי שסיימו, כל קבוצה מספרת לקבוצה השנייה ומלמדת אותה אודות הפילוסוף שחקרו (לדוגמא קבוצה אחת חקרה על שפינוזה ואחת חקרה על ניטשה) אפשר להשוות מה דומה אצל שני הפילוסופים ומה שונה.

סיפורים על הנושא:

- משלים פילוסופים/ מישל פיקמל
- איפה הייתי לפני שנולדתי?/ דן לסרי
- התשובות הכי קטנות/סטיבן לו
- אני בוחר/ ניק שרת ופיפה גודהרט
- מהם טוב ורע? אוסקר ברניפייה
- השאלות הכי גדולות/ סטיבן לו

גישת האמת בחינוך **חמוטל לחמן**

לשקף את האמת שבתוכנו,
ליחסים עם הסביבה

רעיונות ללוח נושא:

- תמונה של הפילוסוף + משפט ידוע שאמר ומסביב תמונות של כל מיני דברים שפיתח.
- תמונות של הילדים מחופשים לפילוסופים
- ציורים שהילדים ציירו בעקבות הפילוסופים.

אני מאמינה שהשיח הפילוסופי והלמידה על הפילוסופים הגדולים
עוזרים לילדים לפתח את יכולת שאילת השאלות ויכולת מחשבה
חופשית ופתוחה.

טיפ של אמת